IMH:s UTBILDNINGSKATALOG

Om arbete mot hedersförtryck och hedersrelaterad brottslighet

Uppdaterad september 2019



Institutet Mot Hedersförtryck 0702 97 76 14 , 0731 73 00 76 heder.imh@gmail.com
http://www.institutetmothedersförtryck.se/

Allmänt om utbildningarna

Utbildningarna i denna katalog är alla genomförda vid flera tillfällen och på många olika orter. Vid varje utbildningstillfälle har skett utvärderingar och resultaten av dessa är genomgående mycket positiva. Samtliga utbildningar genomförs med stöd av medlemmar i IMH:s Verksamhetsråd och med deltagande av några av landets övriga framstående experter på arbete mot hedersförtryck. För vidare information om föreläsare se IMH: s hemsida om ” Föreläsarbanken”

IMH: s utbildningarna består av både: **mer kvalificerade och längre utbildningar** och av **specialkurser över en hel dag.**

Katalogens innehåll:

IMH: s KVALIFICERADE LÄNGRE UTBILDNINGAR

Sid 3-6 ”Spetskompetensutbildning om arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck” – Åtta dagar
Sid 7-8 ”Sex dagar om Fem Steg” – Om att arbeta för förändring i familjer där barn far illa pga hedersförtryck
Sid 9 Tre dagar om socialtjänstens arbete mot hedersförtryck
Sid 10 Tre dagar om skolans arbete mot hedersförtryck
Sid 11 Två dagar om samverkan i arbetet mot hedersförtryck i enskild kommun
Sid 12-13 Specialkurs för fritidsledare – Två dagar om fritidsledare arbete mot hedersförtryck

OBS vid alla kvalificerade utbildningar har deltagarna möjligheter att låna böcker och annat material från IMH:s stora ”Hedersbibliotek”

IMH: s KORTARE SPECIALUTBILDNINGAR

Sid 14 ”Hedersförtryckets inre väsen” – om mekanismer, orsaker , uttryck, historik, utbredning mm
Sid 14 ”Fem steg ” – introduktion för socialtjänstens förändringsarbete i familjer präglade av hedersförtryck
Sid 15 ”Skolans arbete mot hedersförtryck ” - en dag av kunskap för handling
Sid 15 ”Socialtjänstens arbete mot hedersförtryck –en dag av kunskap för handling
Sid 16 ”Sjukvård/Ungdomsmottagningar och arbetet mot hedersförtryck
Sid 17 ”HBT och hedersförtryck” – om arbetet mot hedersförtrycket pga sexuell läggning
Sid 18 ” Dialog om insatser för bättre integrationsarbete” - För stärkt integration mot hedersförtryck
Sid 19 ”Hedersförtryck i albansk kontext” – fördjupning
Sid 19 ” Hedersförtryck i kurdisk kontext” – fördjupning
Sid 20 ” Specialutbildningar enligt era önskemål” - ni önskar IMH skapar och föreslår innehåll/uppläggning

OBS

Inom IMH pågår kontinuerligt arbete med att utveckla nya viktiga utbildningar. På gång just nu är t.ex. de kvalificerade utbildningarna: **”Bemötandet av de som är utsatta för hedersförtryck”** och **”Sjukvårdens insatser mot hedersförtryck”.**

Beställning av utbildning och mer information om innehåll och kostnader för de olika kurserna erhålles från:

Institutet Mot Hedersförtryck/IMH
tel 0702 97 76 14, 0731 7300 76 heder.imh@gmail.com

KVALIFICERAD UTBILDNING !

” SPETSKOMPETENSUTBILDNING OM HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK”

Denna utbildning ger kunskap om arbete mot hedersförtryck både på bredden och djupet. Utbildningen är till sitt innehåll, omfattning och kvalitet det mest avancerade kunskapsförmedlingen inom detta problemområde. Spetsutbildningar med liknande innehåll och upplägg är testad med mycket goda utvärderingsresultat vid tre omgångar, inom Västra Götalands län 2005-2009. Totalt deltog då nära 400 handläggare från socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård m.fl

IMH:s Spetskompetensutbildning är en utveckling och vässning av det konceptet.

Utbildningen går över 8 dagar och totalt 36 timmar. Till utbildningen hör läsning av anvisat kursmaterial. Allt sådant material ingår i kursavgiften. Varje studiedag innehåller både föreläsningar och gruppdiskussioner. Föreläsare under utbildningen är alla erkända experter vad gäller olika aspekter av arbetet mot hedersförtryck. **Miniantal för genomförande av kursen är 50 personer och maxantalet är 100**. Särskilt kursintyg utdelas. Utbildningen kan antingen genomföras av IMH på beställning eller genom en samverkan mellan IMH och annan

OBS Spetskompetensutbildning kan ordnas för er av IMH ensamt eller i samverkan med annan. Särskild överenskommelse träffas

Här följer en ingående presentation av innehåll och uppläggning av IMH:s Spetskompetensutbildning

Dag 1 Teman	Uppläggning/innehåll	Material som bör läsas före dagen
Hedersförtryckets mekanismer, bakgrund, orsaker , uttryck, omfattning och dess samhällspåverkan **Hedersförtryckets våld jämfört med annat våld i samhället** **Hedersförtrycket internationellt**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.00 Föreläsning internationellt 10.00 - 10.30 Vad finns att lära av Fadime? 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.00 Föreläsning 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 – 14.30 Föreläsning forts./ 14.30 - 15.30 Gruppsamtal (fika under tiden) 15.30 - 16.30 Redovisning + samtal med 16.30 Dagen slut **Not; Gruppsamtalen** Gruppsamtalen fokuserar runt mekanismer, orsaker likheter och skillnader i familjesystem våld i nära relationer	**Boken: En fråga om heder –** Unni Wikan **HRV mekanismer – föreläsningsmaterial** + tidningsartiklar av Rasool Awla **Punkter om HRV** – från Länsstyrelsen i VG-län **Hedersförtryck i världen** – Amnesty

Dag 2 **Teman**	**Uppläggning/innehåll**	**Material som bör läsas före dagen**
Tema: **Hedersförtryckets och våldets påverkan på de enskilda.** **Bedömning av risk/hot, skyddsbehov.** **Att ge skydd och stöd.** **Att förstå dem som behöver skydda**s.	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.30 Föreläsning PTSD 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.00 Föreläsning / Skb manual 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 - 14.00 Forts/Manualen 14.00 - 15.30 Gruppsamtal inklusive fika 15.30 - 16-30 Redovisningar samt estradsamtal **Not Gruppövningen** Problematisering. Bedömningssamtal och skrivning av skyddsbedömning. Hur ge råd till frågande ungdomar	**Stress och trauma** bland de som utsätts för hrv. Lst VG-län undersökning /Lotte Lurie **IMS2007: Undersökning om hur skyddade mår** ”Våld och kontroll i hederns namn**”** – **Manual** **Grynings skyddsboende – En utvärdering** **Patriark**
Dag 3 **Teman**	**Uppläggning/innehåll**	**Material som bör läsas före dagen**
Tema: **Förebyggande arbete i skola och inom andra samhällsområden** **Skolans insatser för att se, stödja, skydda, stoppa och samverka.**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.30 Föreläsning /Förebyggande 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.00 Föreläsning forts 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 – 14.00 Skolans insatser 13.30 - 14.00 Paus 14.00 - 15.00 Skolans insatser 15.00 - 16.00 Gruppsamtal 16.00 - 16.30 Uppsamling och avslutning 16.30 Dagen slut **Not Gruppövningen** Fokus – hur kan vi medverka till att förebygga Hur ge råd till skolfolk	**”Barnen i våra hjärtan”** och **” Förälder i det mångkulturella Sverige”** S Serefay **”Om våld i hederns namn”** **” Att utveckla en handlingsplan i skolan”** Lst – Östergötland **Till rektor** **”Hedersrelaterat våld och förtryck” om skolans ansvar och möjligheter** - Skolverket
Dag 4 **Teman**	**Uppläggning/innehåll**	**Material som bör läsas före dagen**
Tema: **Socialtjänstens arbete mot hedersförtryck i enskilda fall och allmänt. Socialtjänstens centrala roll för samverkan med andra**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.30 Föreläsning / Socialtjänsten 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.00 Föreläsning forts 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 - 13.30 Felbedömning Mordet på Abbas 13.30 - 14.30 Samtal med föreläsaren 14.30 - 16.00 Gruppsamtal (fika under tiden) 16.00 - 16.30 Uppsamling och avslutning **Not gruppsamtalen** Fokus samverkan enheten – socialtjänsten + Framtidsfråga	**Metodikmaterial för socialtjänsten /Thörn/Lager** **När man krockar** – handbok Lst Uppsala

Dag 5 **Teman**	**Uppläggning/innehåll**	**Material som bör läsas före dagen**
Tema: Hälso- och sjukvårdens roll för stöd och skydd till dem som drabbas av hedersförtryck. **Ungdomsmottagningars specifika insatser**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.30 Föreläsning hälso-sjukvårdem 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.00 Föreläsning forts 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 - 14.30 UM:s roll 14.30 - 15.30 Gruppsamtal (fika under tiden) 15.30 - 16..30 Samtal med föreläsare, redovisning avslutning **Not gruppsamtalen** Fokus på frågor om att förebygga graviditeter, abortfrågor, myten om mödomshinnan, könsstympning, att upptäcka	**Jour et nuit** – handbok för Hälso- och sjukvården Lst i samverkan **Med fötterna i två världar** UM metodik Göteborg
Dag 6 **Teman**	**Uppläggning/innehåll**	**Material som bör läsas före dagen**
Tema: **Rättsvårdande organs och andra myndigheter insatser vid hedersrelaterad problematik**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.00 Föreläsning Polis 10.00 - 10.15 Paus 10.15 - 11.30 Föreläsning Åklagare 11.30 - 12.00 Samtal med föreläsarna 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 – 14.00 Föreläsning Advokat 14.00-14.30 Samtal med föreläsaren 14.30 -16.00 Gruppsamtal inklusive Kaffe 16.00-16.30 Redovisningar och avslutning **Not till gruppsamtalen** Fokus på samverkan med polis och åklagare, anmälningar vid olika brott. Samverkan med advokater – vad behövs + Framtidsfrågor	**Polisens rapporter om hedersrelaterat våld** **Handbok för åklagare** **Juridiskt material** om: Tvångsäktenskap, Stalking Kvinnofridsbrott, **Rättegångsmaterial** Fadime, Gahzala, Abbas R

Dag 7 **Teman**	**Uppläggning/innehåll**	**Material som bör läsas före dagen**
Tema **Arbeta för** **Familjeförändring** **Religioner och hedersförtryck**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 09.50 Föreläsning Fem Steg 09.50 - 10.00 Paus 10.00 -10.30 Föreläsning Fem Steg 10.30-10.50 Gr 10.50-11.00 Paus 11.00-11.50 Föreläsning Fem Steg 11.50-12.00 Samtal med föreläsare 12.00 -13.00Lunch 13.00- 15.00 Föreläsning 15.00 -16.00 Gruppsamtal med fika 16.00- 16.30 Reflektioner tillsammans **Not om gruppsamtalen:** Övningar om Fem Steg. Religionen: Vad tänker ni när ni använder olika begrepp om islam/muslimer	**Modellen: ”Fem steg” för förändring í familjer där barn behöver skydd pga hedersför-tryck och våld** **Hedersmord:: Tusen år av hederskultur** - utdrag
Dag 8 **Teman**	**Uppläggning/innehåll**	**Material som bör läsas före dagen**
Tema **Migrationsfrågor** Integration/segregation och hedersförtryck **Fördjupning – ämne beslutas av gruppen** **Vi, vår roll och våra uppgifter**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.30 Föreläsning Migrationsfrågor Segregation, integration o heder 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.**00 Föreläsning - av gruppen önskad fördjupning** 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 – 13.30 Samtal med föreläsaren 13.00 - 14.30 Föreläsning Vi –vår roll 14.30 - 16.00 Gruppsamtal (fika under tiden) 16.00 - 16.30 Uppsamling och avslutning **Not om gruppsamtal** Fokus på framtidsfrågor och den egna rollen	**Asylrätt, kön och politik - Migrationsverket** **Material med anknytning till önskad fördjupning**

Obs för genomförande av Spetskompetensutbildning krävs minst fyra (4) månaders förberedelsetid !!!

KVALIFICERAD UTBILDNING !

”Sex dagar om Fem Steg ”

Unik kvalitetsutbildning för ”Familjeförändring” när barn behöver skyddas pga hedersförtryck och våld

Innehåll: Genom föreläsningar och studie- och arbetsmaterial erhålls en grundlig genomlysning av alla centrala aspekter av hedersförtrycket och av förändringsarbete enligt ”Fem Stegs modellen”. Under kursen ges rikligt med möjligheter till reflektion både enskilt och i grupp. Deltagarna arbetar under hela kursen både med teorin för ”Fem Steg” och med praktiska övningar enligt dess principer. Särskild praktisk träning sker bl.a. genom rollspel i ett avidentifierat ärende. Deltagarna har också samtal med den verkliga huvudpersonen i det ärendet. De får även en särskild fördjupning i önskad aspekt av arbetet mot hedersförtryck. Särskilt kursintyg utdelas

Dag 1	**Nödvändig grundkunskap** Hedersförtryckets allmänna och specifika mekanismer. Vilka är de utsatta? Karaktäristika för gruppcentristiska familjesystem med hedersproblem och i det perspektivet: ” Grunderna i Fem steg” Gruppsamtal om olika aspekter av hedersproblematiken
Dag 2	**Steg 1 enligt Fem steg.** Teorigenomgång – principer, innehåll, fallgropar vid Steg 1 samtal Självreflektion om barns rättigheter Presentation av övningsärende *Steg 1: Praktisk träning i övningsärendet: Bedömningssamtal med utsatt/skyddad*
Dag 3	**Steg 2 enligt Fem Steg** Teorigenomgång – principer, innehåll, fallgropar vid Steg 2 samtal *Praktisk träning i övningsärendet: Bedömningssamtal med pappa och mamma*
Dag 4	**Steg 3: enligt Fem steg.** Teorigenomgång: Analys bedömning – principer Analys- och bedömningsträning i olika avidentifierade ärenden. *Praktisk träning i övningsärendet:* *Bedömning och utskrift av analys/bedömning*
Dag 5	**Steg 4 : enligt Fem steg** Genomgång av olika insatsers innehåll och av handlingslinjer i olika situationer *Praktisk träning i övningsärendet: Utarbetning av en konkret handlingsplan* *Arbete med att skapa familjeöverenskommelse. Reflektion över frågor att fokusera kring och sätt att samtala om särskilt känsliga frågor*
Dag 6	**Steg 5 enligt Fem steg** Uppföljning och utvärdering – principer och möjligheter *Praktisk träning: Utarbeta innehåll i uppföljningen för övningsärendet Samtal med den verkligt skyddade i övningsärendet* Fördjupning i fråga/område särskild önskad av deltagarna Utvärdering av Fem Steg som redskap i ert fortsatta arbete

Utbildningsansvarig
Lasse ”kurator” Johansson som har drygt 25 års erfarenhet av intensivt arbete mot hedersförtryck bakom sig. Han är en av författarna till förändringsmodellen ”Fem Steg, som skapades inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län åren 2007-09. Han har därefter också skaffat sig aktuell och bred erfarenhet av kliniskt familjearbete enligt denna modell. Lasse har skapat utbildningen ”Sex dagar om Fem Steg” och genomfört denna för ett stort antal socialarbetare och familjebehandlare
Föreläsare under kursen: Personer med kliniska erfarenheter av arbete enligt Fem Steg

Referenser……några som deltagit i ”Sex dagar om Fem Steg”:
Izla Garis, Flyktingsekreterare……nås via IMH 0702 97 76 14

Jilla Faraji, Ordförande Kurdiska Kvinnoföreningen i Göteborg. 0739 52 41 60

Christina Malmqvist, Socialsekreterare, Lund 040 359 40 58

Camilla Gunnarsson, Familjebehandlare , Uddevalla 0702- 42 04 93

OCH referens om Modellen ”Fem Steg”. Mikael Thörn, Socialstyrelsen 0703 38 62 82

Genomförande

Målgrupp. Socialarbetare, familjebehandlare.

Deltagarantal: Minst 8 max 12.

Plats/lokal: Beställaren bestämmer

Samverkan: Ja personal från flera socialtjänster kan delta.

Tempo: Rekommenderas 1-2 dagar var 14:e dag alt 1 dag var annan vecka

Pris/kostnad: Enligt överenskommelse

Tredagars Spetsutbildning
om socialtjänstens arbete mot hedersförtryck

Dag 1 19/10 Tema ***Hedersproblem och de utsatta***	**Föreläsare** **Upplägg**	**Material för dagen**
A **Hedersförtryckets mekanismer, bakgrund, orsaker , uttryck, omfattning och dess samhällspåverkan** **Hedersförtryckets våld jämfört med annat våld i samhället** **B** **Hedersförtryckets påverkan på den enskilde. Att bemöta dem som behöver stöd och skydd**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.30 Föreläsning A 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.00 Föreläsning A 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 - 13.30 Att lära av Fadime 13.30 - 15.00 Föreläsning B 15.00 - 16.00 Gruppsamtal inklusive fika 16.00 - 16.30 Uppsamling **Not; Gruppsamtalen** Gruppsamtalen fokuserar på det som behandlats i föreläsningar. Samtal sker för att finna samstämmighet	**Våld i hederns namn** **Sid 4- 11 läses av alla före dagen** **Man vill ju finnas** **Läses under kursperioden** **Stöd mtl i kursmapp** **PP bilder**
Dag 2 16/11 Tema ***Arbetet i enskilda ärenden***	**Föreläsare** **Uppläggning**	**Material för dagen**
A **Socialtjänstens arbete med hedersärenden - uppgifter, lagar, regler metoder.** **B** **Bedömning av risk/hot, skyddsbehov.** **Att ge skydd och stöd.** **Familjeförändring**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.30 Föreläsning A 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.00 Föreläsning B 12.00 - 13.00 Lunch 13.00-13.30 Misstag vi aldrig får göra 13.30 – 15.00 Föreläsning B 15.00 - 16.00 Gruppsamtal inklusive fika 15.30 - 16-30 Uppsamling **Not Gruppsamtal** Problematisering. Bedömningssamtal och skrivning av skyddsbedömning.	**Våld i hederns namn** **Sid 22-33 läses av alla före dagen** **Våga göra skillnad** **Läses under kursperioden** **Stödmtl i kursmapp** **PP bilder**
Dag 3 30/11 Teman ***Samverka och förebygga***	**Föreläsare** **Uppläggning**	**Material för dagen**
A **Vad gör andra myndig-heter och organisationer? Samverka med vem och hur?** ***Alternativt: Om att arbeta mot könsstympning*** **B** **Socialtjänsten och uppgiften att förebygga hedersförtryck och brott med hedersmotiv. Arbete mot tvångsäktenskap**	08.30 - 09.00 Samling och morgon fika 09.00 - 10.30 Föreläsning A 10.30 - 10.45 Paus 10.45 - 12.00 Föreläsning A 12.00 - 13.00 Lunch 13.00 – 13.30 Utsatt/skyddad besöker 13.30 - 15.00 Föreläsning B 15.00 - 16.00 Gruppsamtal 16.00 - 16.30 Uppsamling **Not Gruppövningen** Problematisering av samverkan. Förebygga - konkretisera hur Insatser mot tvångsäktenskap	**Metodstöd för samverkan** **Sid 7-13 + 33-37 läses av alla före dagen** **Våga stå kvar** **Skummas före dagen** **Stödmtl i kursmapp** **PP bilder**

”SPECIALKURS FÖR SKOLFOLK”

Tre dagar om skolans arbete mot hedersförtryck

Dag	Samlande rubrik	Innehåll	Not om upplägg
1	**Skolans roll i arbetet mot hedersförtryck**	Förmiddag - Grunder om hedersförtryck - Olika skolformer och hedersproblemen Eftermiddag - Att se/upptäcka problemen - Att stödja utsatta - Att skydda utsatta	Sker i dialogform och genom föreläsning - Föreläsning och gruppsamtal och jobb med arbetslistor
2	**Skolans samverkan i arbetet med ärenden om hedersförtryck**	Förmiddag - Socialtjänstens skyldigheter och arbete i ärenden med hedersförtryck - Principer för samverkan skola- socialtjänst i enskilda fall Eftermiddag - Skolans samverkan med hälso- och sjukvården - Skolans samverkan med rättsvårdande myndigheter - Övrig viktig samverkan	Föreläsning och gruppdialog på temat : ”Så vill vi samverka med socialtjänst” Gruppdialog utifrån särskilt studiematerial på temat: ”Så vill vi samverka med andra parter”
3	**Skolans förebyggande arbete och vikten av en handlingsplan**	Förmiddag - Förebygga genom att påverka flickor och pojkar - Förebygga genom att påverka familjer - Samverkan i förebyggande arbete Eftermiddag - Vår skolas handlingsplan mot hedersförtryck - Våra idéer till skolor i kommunen - Utvärdering och uppföljning	Föreläsning om olika sätt att påverka ”Dialogsamtal om att arbeta med pojkars attityder och samverkan för att förebygga” Inledning och därefter grupparbete med två uppgifter: Idéer om innehåll i handlingsplan för olika stadier och förslag till en idélista till skolor i kommunen

Antal deltagare: **max 75**

Kategorier av deltagare: **kuratorer, skolsköterskor, skolledare, lärare som jobbar med sex samlevnad, fritidsledare/kamratstödjare på skolor m.fl**

Föreläsare: **Medlemmar i IMH:s Verksamhetsråd m.fl experter**

Referens: **Anne-Sofie Skälegård Fyrbodals kommunalförbund 0702 09 94 81**

SAMVERKAN MOT HEDERSFÖRTRYCK

Två dagar för stärkt samverkan i arbetet mot hedersförtryck och hedersvåld i enskild kommun

Syften: Kunskapshöjning. Allmän stärkt samverkan. Bygga nätverk och starta särskild samverkansgrupp

Deltagare: Socialtjänst. Polis, BUP, UM, Mödravård, Kvinnoklinik, Vårdcentral, Elevhälsa, Kvinnojour, Fritid m.fl enligt socialtjänstens bedömning

Inbjudare: Socialtjänsten

Program

Dag 1

Förmiddagen

Information och samtal för samsyn om hedersproblematiken

- **Fadime, mördad i hederns namn – då vaknade Sverige**
  Återblick vad som skett, samtal om Fadimes stora betydelse
- **Hedersförtryckets mekanismer och uttryck**:
  Först 45 min introduktion Därefter gruppsamtal om: Mekanismer/orsaker, bakgrund, spridning. Vilka är brotten? Vilket är förtrycket? Hur ser familjerna ut. Hur mår de utsatta?
- **Sammanfattning om samsyn**

Eftermiddagen:

Genomgång av centrala principer för fyra myndigheters insatser mot hedersförtryck. Inbjudna expertföreläsare informerar om t.ex.

- Principer för **skolans** insatser
- Principer för **socialtjänstens** insatser
- Principer för **polisens** insatser
- Principer för **hälso- och sjukvårdens** roll
- **Sammanfattning – nödvändigheter, svårigheter och möjligheter**

Dag 2

Förmiddagen

Vi lär av misstag och av varandra för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

- **Detta får aldrig hända i vår kommun!** Om exempel på hur myndigheters okunskap och agerande vid hedersproblematik har lett till tragiska och allvarliga följder
- **Så jobbar vi med hedersproblematik just nu**
  Utifrån **särskild redovisningsmall** sker redovisningar om hur man i olika verksamheter jobbar konkret just nu med hedersproblematiken. Efter varje verksamhets redovisning ges tid till frågor. Alla deltagande verksamheter redovisar

Eftermiddagen

Så vill vi samverka i framtiden i vår kommun.

- Principer, förebyggande, ärendesamarbete, akutinsatser, resurser, former.
- Förslag för framtida samarbete i ett nätverk och i särskild samrådsgrupp

Fördjupning om särskilt viktig aspekt av hedersproblematiken i den enskilda kommunen

Utvärdering /Avslutning/Intyg

Referens för denna utbildning, kontakta:
Varbergs socialtjänst: Elisabeth Olne, Socialsekreterare, elisabeth.olne@varberg.se

Två dagars specialkurs

Fritidsledares arbete mot hedersförtryck

Noteringar om specialkursen: Fritidsledares arbete mot hedersförtryck

Kursens syfte	*Att bland fritidsledare öka kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck*
Kursens mål	*Att deltagarna kan stärka sitt arbete mot hedersförtryck*
Målgrupp:	Personal inom fritids- och ungdomsgårdar och andra kommunala verksamheter vilka bedriver fritidsverksamheter för barn och unga i åldern 12-20 år
Antal deltagare:	Max 30 - 40 personer
Lokal	Utrymme för alla i plenum och minst fem (5) grupprum
Förberedelser	Deltagarna bör få kursmaterial för dag 1 sända till sig några veckor före start. Krav om genomläsning är viktigt Material för dag 2 erhålles under första dagen
Kurstempo	Kursens dag 1 och 2 bör genomföras med en till två veckors mellanrum
Föreläsare	Mycket kunniga föreläsare med anknytning till IMH och regionalt verksamma kunniga fritidsledare

PROGRAM DAG 1

Dag 1	Tema	Innehåll	Material
08.30-11.30	**Grunder om hedersförtryck**	Hedersförtryckets uttryck mekanismer, orsaker, spridning, innebörd och följder Att se/upptäcka heders-problematik	Böckerna **" En fråga om heder"** av Unni Wikan **"Stjärnlösa nätter"** av Arkan Asaad Föreläsares PP- material
11.30-12.30	**Reflektioner om problematikens grunder**	x Samtal om samsyn om hedersförtrycket x Samtal om familjer och utsatta i hederskontexten	**Specialmaterial** från Institutet Mot Hedersförtryck/IMH
12.30-13.30	**Lunch**		
13.30 – 15.30	**Andras arbete mot hedersförtryck**	Genomgång om hur skola socialtjänst och andra viktiga myndigheter bör arbeta mot hedersförtryck	**"Om våld i hederns namn"** Handbok för skolans och socialtjänstens arbete. från Lst Östergötlands län
15.30-16.00	**Sammanfattande reflektioner**	Samtal om vad dagen lärt ut i allmänhet och för fritidsledares arbete i synnerhet	**Specialmaterial** från Institutet Mot Hedersförtryck/IMH
16.00-16.30	**Avslutning**	Uppsamling av dagen. Förberedelse av dag 2	**xxxx**

PROGRAM DAG 2

Dag 2	Tema	Innehåll	Material
08.30-11.00	**Om att se, stödja och skydda utsatta på deras fritid**	Hur kan/bör fritidsledare arbeta för att upptäcka de utsatta och stödja och skydda dessa	**Föreläsares PP- material eller motsvarande**
11.00-12.00	**Reflektioner**	x Samtal om uppgiften att se, stödja, skydda x Samtal om konkret avidentifierat ärende	**Specialmaterial** från Institutet Mot Hedersförtryck/IMH
12.00-12.45	**Lunch**		
12.45-13.00	**Redovisning**	Samtal om lärdomar från förmiddagen. Synpunkter om agerande i ärende	**xxxx**
13.00 – 14.00	**Att samverka i arbetet mot hedersförtryck**	Hur , om vad och med vilka bör fritidsledare mfl samverka i arbetet mot hedersproblem	**”Metodstöd” om myndigheters samverkan** Från Lst Östergötland **Specialmaterial** från IMH
14.00-15.30	**Att arbeta förebyggande mot hedersförtryck**	Tjej- och killgrupper, dialogverksamhet, viktigt infomaterial och andra sätt att arbeta förebyggande	**”UNG OCH FRI …ELLER?”** Från Länsstyrelserna och Rikspolisstyrelsen
15.30-16.00	**Sammanfattande reflektioner**	Vad är viktigast att ta med sig av kunskap från kursen? Skapa ett ”Fritidsnätverk”?	**Diskussionsunderlag** från IMH och kursanordnaren
16.00-16.30	**Avslutning**	Samtal om dagen. Kursutvärdering Intygsutdelning	**xxxx**

KORTARE UTBILDNINGAR/ heldag

HEDERFÖRTRYCKETS INRE VÄSEN

Bakgrund, orsaker, mekanismer, uttryck, utbredning

Denna utbildning fokuserar helt på olika **grundläggande teoretiska aspekter** av hedersförtrycket. Följande moment gås igenom:

- **Begreppen och det offentliga samtalet om hedersrelaterat våld och förtryck**
- **Den socioekonomiska bakgrunden och orsaker - historiskt och i nutid**
- **Kollektivets förtryck under patriarkatets ledning och makt**
- **Hedersförtryckets generella och specifika mekanismer**
- **Förtryckets konkreta utryck och utveckling i olika länder och i exil**
- **Hedersförtrycket och dess roll för integration och segregation**
- **Hedersförtrycket i det svenska samhället igår, idag och imorgon**

Utbildningen består av föreläsningsavsnitt med återkommande avbrott för reflekterande samtal om de olika aspekterna. Under dagen erhålls ett bred information om hur och var man kan gå vidare för att få fördjupade kunskaper

Grundläggande material utdelas

Föreläsare: Sakkunniga inom i IMH s föreläsarbank

FEM STEG:

INTRODUKTION FÖR SOCIALTJÄNST

Om förändringsarbete när barn behöver skydd pga hedersförtryck

Introduktionsutbildningen om Fem steg går över en heldag och är speciellt utformad för socialtjänstens behov. En heldag innehåller följande:

- **Grundkunskap om de familjer som utsätter sina barn för hedersförtryck och hedersrelaterad brottslighet**
- **Genomgång av principer och innehåll i förändringsmodellen ”Fem Steg”**
- **Erfarenheter av konkret i förändringsarbete i olika ärenden**
- **Flera intressanta och tankeväckande gruppdiskussioner om olika aspekter av ”Fem Steg” genomförs också**

Grundläggande förkunskaper om hedersförtryckets mekanismer och orsaker är önskvärd. Om särskild genomgång av detta önskas kan detta också erbjudas

Viktigt skriftligt kunskapsmaterial utdelas

Föreläsare: *Familjebehandlare med klinisk erfarenhet av att arbeta enligt ”Fem Stegs modellen”*

Skolans arbete mot hedersförtryck

En dag med kunskap för handling

Denna utbildning riktar sig bara till skolpersonal och ger de nödvändiga kunskaperna för att sedan kunna:

- **Se/upptäcka hedersproblematik bland eleverna**
- **Stödja de elever som är utsatta**
- **Skydda dem som är i behov av skydd**
- **Samverka med myndigheter och andra till stöd för de utsatta**
- **Samtala/påverka föräldrar och andra närstående i enskilda fall**
- **Stoppa/förebygga hedersförtryck genom allmänt förändringsarbete**

Utbildningen innehåller både föreläsningsdelar och viktiga gruppsamtal om olika aspekter av skolans roll och möjligheter i arbetet mot hedersförtryck.
Grundläggande material utdelas
Föreläsare: Sakkunnig inom skolområdet från IMH:s föreläsarbank :

Socialtjänstens arbete mot hedersförtryck

En dag med kunskap för handling

Denna heldag erbjuder socialtjänsten den grundläggande kunskap, som behövs för att kunna arbeta rätt med olika aspekter av hedersförtrycket. Följande innehåll gäller:

- **Hedersförtryckets mekanismer/särdrag och skillnader mot när barn och ungdomar far illa av andra orsaker**
  Lagstiftning, regler och anvisningar av särskild betydelse i arbetet med ärenden rörande hedersförtryck och brott i hederns namn.
- **Att bedöma stöd- och skyddsbehov i ärenden där hedersproblematik kan misstänkas**
- **Utredningar och skyddsalternativ**
- **Samverkans centrala roll för framgångsrikt arbete i hedersärenden**
- **Socialtjänstens arbete med att förändra i familjer där barn behöver skyddas pga hedersrelaterat våld och förtryck**
- **Hur kan socialtjänsten förebygga hedersförtryck och brott i hederns namn**

Särskilt skriftligt material utdelas

Föreläsare: *IMH engagerar bland sina kunniga och erfarna medarbetare någon som är specialiserad på att utbilda och handleda socialarbetare i just arbetet mot hedersförtryck*

Sjukvård/Ungdomsmottagningar – en dag om dessas arbete mot hedersförtryck

”Med Fötterna i Två Världar”

En insiktsfull utbildningsdag om förebyggande arbete mot hedersförtryck inom Sjukvård/Ungdomsmottagningar

Denna utbildning riktar sig till personal med fokus på arbete för unga personer.

Här behandlas t.ex. frågor som:

- Bemötande
- Våga se och upptäcka hedersförtryck hos patienten/den unge
- Göra en handlingsplan för hur man ska agera
- Säkerhetsaspekter
- Den unges rättigheter
- Information, stödsamtal, anmälan till socialtjänsten
- Information om anatomi/oskuldsbegreppet

Utbildningen innehåller

- Många exempel på vad man kan möta för frågor på en ungdomsmottagning och inom vården i allmänhet.
- Hur man kan göra egen handlingsplan utifrån sin verksamhet.
- Konkret information om anatomin.
- Fallbeskrivningar med diskussion.

Föreläsare:

Åsa Svensson, *socionom och enhetschef på Ungdomsmottagningen Gamlestaden/Göteborg. Åsa har lång erfarenhet av att möta ungdomar som lever i hedersförtryck. Hon har lett viktigt utvecklingsarbete med* ***särskilda manualer*** *för ungdomsmottagningars arbete med just hedersproblematik. Åsa är medlem i IMH:s Verksamhetsråd*

Vid utbildningsdagen deltar också alltid en ***Barnmorska*** *för föreläsning kring anatomin oskuldsbegreppet etc*

HRV/HBT-special

Hedersrelaterat våld pga. sexuell läggning/könsidentitet – dubbelt utanförskap, dubbelt förtryck.

En unik utbildningsdag som sätter fokus på situationen för hbt-ungdomar i heders-förtryckande familjer och miljöer.

Kursen svarar på frågan: Hur kan vi stödja ungdomar som pga sin sexuella läggning/könsidentitet riskerar att utsättas för förtryck och våld i hederns namn? En heldag med detta tema har följande innehåll

- **Hedersförtryckets mekanismer och uttryck i allmänhet**
- **Synen på hbt i länder där hedersförtryck är en vanlig del av familjeliv och samhälle**
- **Agerandet mot hbt personer i miljöer präglade av hedersförtryck**
- **Olika religiösa motiv för att stärka hedersförtryck mot hbt personer**
- **Komma ut processen i allmänhet och specifikt för ungdomar**
- **Dubbelt utanförskap - dubbelt förtryck**
- **Så illa kan det vara – konkreta fall**
- **Hur kan olika samhällsverksamheter stödja hbt-ungdomar i hedersförtryckande miljöer?**

Deltagarna får också viktigt stödmaterial för sitt fortsatta arbete

***Föreläsare: Charlotte Persson**, lärare och mycket uppskattad föreläsare i detta ämne. Hon har mångårig erfarenhet av arbete till stöd för hbt-personers rättigheter. Hon har också under flera år varit projektledare inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län för arbetet med just problematiken ” Hedersförtryck pga sexuell läggning”.*
Medlem i IMH:s Verksamhetsråd

En dag om insatser för ett bättre integrationsarbete

”FÖRÄLDER I DET MÅNGKULTURELLA SVERIGE”

- **En modell för värdesamtal med föräldrar från olika kulturer** -

Teman	Uppläggning/innehåll	Böcker
Exilen och migrationsprocessen, förändringar i familjestruktur, barnuppfostran i ett nytt land, kultur, tradition och religion, lagar, förskola och skola i Sverige	**09.00-10.00 Föreläsning**	**”Förälder i det mångkulturella Sverige”** *Sonia Sherefay*
	10.00–10.30 Paus	
Att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck	**10.30–12.00 Föräldrautbildningsprogram utifrån: *Barnen* I VÅRA *hjärtan***	**Barnen I VÅRA hjärtan** *Sonia Sherefay*
	12.00–13.00 LUNCH	
Kultur, religion och tradition – en öppnande eller låsande kraft? **Fall beskrivning**	**13.00–14.30 Fortsättning och fall beskrivning**	**”Vägen ut från familjevåld”: Häfte från Kvinnojouren Stina** *Sonia Sherefay* Sid 55 och sid 85
Gruppsamtalen fokuserar runt: Att förebygga HRV	**14.30–15.30 Gruppsamtal (fika under tiden)**	
	15.30–16.30 Redovisning + samtal **Avslut**	

Föreläsare: Sonia Sherefay Integrationskonsult

Författare till böckerna: **“Barnen i våra Hjärtan” och ”Föräldrar i det mångkulturella Sverige***” Utbildare och handledare i arbete med att förändra attityder bland vuxna vad gäller t.ex. synen på jämställdhet, barns rättigheter, sex- och samlevnad och mänskliga rättigheter. Särskild kunskap om hedersproblematik i olika arabiska kontexter. Erfaren och uppskattad föreläsare. Medlem i IMH:s Verksamhetsråd*

FÖRDJUPNINGSSPECIAL 1

”Det går att förändra” + fördjupning om

Hedersförtryck i ALBANSK KONTEXT

Innehåll:	- Genomgång av hur man inom olika verksamheter och samhällssektorer kan arbeta för att förebygga, skydda och stödja. Exempel på framgångsrika insatser. Stimulerande tips för framtida arbete - Fördjupning: **Hedersförtrycket i den albanska kontexten** i Sverige och främst Kosovo
Föreläsare:	***”Det går att förändra”Lasse ”Kurator”Johansson/IMH:s verksamhetsledare Fördjupning - Lumnije Mehmeti***, Rätts-och Statsvetare, med stor kunskap om hedersförtrycket i familjer inom den albanska kontexten i Sverige och hemlandet
Tider:	09.00 -12.00 ” Det går att förändra” 12.00 -13.00 Lunch 13.00 -16.00 Fördjupning: Hedersförtrycket i den albanska kontexten
Upplägg:	Föreläsningar, reflektioner i grupp, material, frågestund
Deltagare:	Max 30 - viss kunskap om hedersförtryck önskvärd

FÖRDJUPNINGSSPECIAL 2

”Det går att förändra” + fördjupning om

Hedersförtryck i KURDISK KONTEXT

Innehåll:	- Genomgång av hur man inom olika verksamheter och samhällssektorer kan arbeta för att förebygga, skydda och stödja. Exempel på framgångsrika insatser. Stimulerande tips för framtida arbete - Fördjupning: **Hedersförtrycket i den kurdiska kontexten** i Sverige och Kurdistan
Föreläsare:	***”Det går att förändra”Lasse ”Kurator”Johansson/IMH:s verksamhetsledare Fördjupning - Olika kunniga föreläsare med kurdisk bakgrund***
Tider:	09.00 -12.00 Det går att förändra 12.00 -13.00 Lunch 13.00 -16.00 Fördjupning: Hedersförtrycket i den kurdiska kontexten
Upplägg:	Föreläsningar, reflektioner i grupp, material, frågestund
Deltagare:	Max 30 - viss förkunskap om hedersförtryck önskvärd

Eller en specialutbildning enligt era önskemål

IMH organiserar efter era behov och önskemål

IMH:s Verksamhetsråd består av tjugotalet personer med djupa kunskaper om olika aspekter av arbetet mot hedersförtryck. Därutöver har IMH ett mycket brett kontaktnät med andra mycket kunniga personer. En del av dessa finns även med i IMH:s föreläsarbank (se ds). Detta betyder att IMH kan organisera utbildningsdagar med mycket skiftande innehåll och helt enligt era speciella önskemål. Engagerade och kunniga föreläsare kan ordnas för i stort sett varje viktigt område .

Exempel

- **Hedersförtryckets grunder**
- **Skolans uppgifter**
- **Socialtjänstens arbete och handläggning**
- **Hälso- och sjukvårdens roll**
- **Rättsvårdande myndigheters arbete**
- **De utsattas psykiska hälsa**
- **Skyddat boende**
- **Skyddsbedömningar**
- **Förändringsarbete i familjer där barn måste skyddas pga hedersförtryck – Fem steg**
- **Pojkar/unga män, hedersförtryck och våld**
- **Hedersförtrycket i en rad olika etniska och kulturella kontexter**
- **Religioners roll för hedersförtrycket**
- **Det går att förändra - och hur detta kan ske**
- **Hedersförtryck i historisk och internationell belysning**
- **Så gör vi… Metodsamtal om avidentifierade ärenden – analys, bedömning, lösningar**